

ber 25
 et ★
 ... 80
 ... 240
 ... 200
 lko-
 ... 130
 ... 140
 t és
 ... 240
 tör-
 ... 130
 Élet
 ... 140
 Élet
 ... 150
 Élet
 ... 100
 emái 180
 sok.
 ok.. 240
 ... 198
 ... 110
 ... 60
 (El-
 ... 50
 almi
 ... 120
 ... 120
 és
 ... 60
 yában.
 a francia
 da
 ko
 tillák
 unisz
 szolgá:
 rest,
 adnr 259
 ERG
 Ferd. 14.
 ló

Szerkesztőség kiadó-
 hivatala és nyomda
 Cluj-Kolozsvár, St. Baron
 S. Psp. (Brassai-utca) 10
 Telefon: Szerkesztőség
 és kiadóhivatal — 977
 Ma. N. Sz. — 558
 Kéziratok kizárólag a
 szerkesztőséghez cím-
 zve. Kéziratokat ne
 adjunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Romániában
 Egész évre — 850
 Félévre — 460
 Negyedévre — 240
 Egy hónapra — 85
 Egy szám ára pályaud-
 varon és vidéken is 4 lej
 Bukarestben — 5.—
 Csehszlovákiában
 Egy hónapra — ck 35.—
 Egy szám — 150

1925 szeptember 26 Szombat Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 222 szám 5686. Tisri 8

Cionizmus és belpolitika

Írta: Dr. Mayer Ebner Csernovitz

Közreadjuk a bukovinai zsidóság kitűnő vezérének alábbi cikkét annál is inkább, mert a probléma Erdélyben is nem egyszer képezte diszkusszió tárgyát.

A bécsi zsidóság körében egy olyan jelen-
 ség észlelhető az utóbbi hetekben, mely az
 egész galut zsidóságára döntő jelentőségű lehet.
 Ez a jelenség ugyanis csirájában mindenütt meg-
 nyilatkozik ahol a cionisták a belpolitikát is
 felvették programjukba. Például nálunk, Bu-
 kovinában, a zsidó réalpolitika mintacsopárdában,
 ugyancsak észlelhető ilyen törekvés. Bécsben
 néhány vezető cionista „Freie zionistische Verei-
 nigung“ névvel egy új csoport kikristályosításán
 fáradozik, mely ki akarja rekeszteni program-
 jából a belpolitikát és minden cionista-
 nak magánügyévé nyilvánítja, hogy milyen
 politikai párthoz tartozzék. Nálunk Bukoviná-
 ban, de mint hallom, Erdélyben is, vannak
 hangok, amelyek a cionizmus és belpo-
 litika szétválasztását követelik, de már elő-
 járóban meg kell állapítanunk, hogy mélyen a
 lényegbe vágó differenciák vannak a buko-
 vinai és a bécsi szétválasztó törekvések között.
 Bécsben a cionisták politikai tevékenységét
 teljesen ki akarják kapcsolni. Nálunk ellenben
 a szétválasztási gondolat hívei nem azt mond-
 ják, hogy a cionisták ne politizáljanak, hanem
 új politikai szervezet megalapítását követelik,
 amelybe aztán kötelessége minden cionistának
 belépni.

A különbség a kettő között szembeszökő.
 A „Freie Zionistische Vereinigung“ az angol,
 francia, olasz és amerikai cionisták felfogá-
 sát akarja meghonosítani Ausztriában is,
 amely országokban érthető okokból nem
 űznek zsidó nemzeti politikát. Az új frak-
 cióhoz csatlakozó bécsi cionisták ezentul
 a különböző osztrák pártokban fognak elhelyez-
 kedni és alkalomadtán szembe is fognak állani
 egymással. Feladják ama törekvést, hogy az
 osztrák zsidóság képviselőt küldjön a parla-
 mentbe és ki ki a maga felfogása szerint
 a szociáldemokrata, a nagynémet, vagy éppen-
 séggel a keresztényszocialista pártban fogja
 keresni az üdvözülést. Hogy e felfogás mellett
 milyen hatalmas zsidó érdekek mennek ve-
 szendőbe, erről aligha adtak számot maguknak
 az új frakció vezetői, mert különben nem lép-
 tek volna elő evvel a szerencsétlen tervvel
 olyan kitűnő emberek mint dr. Schalit, dr.
 Taussig és még többen. Ez a terv szétrombolja
 mindazt, amit mi évtizedes nehéz munkával
 alkottunk: a népi öntudatra ébredt zsidó men-
 talitást és a zsidó nemzeti életet. Ennek a
 nemzeti zsidóságnak köszönhetjük népi egyéni-
 ségünk és kulturánk regenerálódását, vasamint
 a felszabadulás és egyenjogúság felé törekvő
 zsidó népi szellemet. Ennek az irányzatnak
 eredménye például a lengyelországi helyzet,
 ahol a zsidóság jelentős politikai faktorrá lett.

A bécsi „Freie Zionistische Vereinigung“
 megalakítása nagyon szerencsétlen gondolat.
 Mindenekelőtt a zsidó élet ellaposítására fog
 vezetni. Az átlagcionista azt fogja gondolni,
 hogy néhány garasos adományával eleget tett
 minden cionista kötelességének és további kö-
 telessége a zsidó néppel szemben nincs is. Fel-
 kísért ismét a legellenszenvesebb asszimiláció,
 amelyről már azt hittük, hogy végleg leküz-
 döttük. Ha a bécsi példa mindenütt követőkre
 talál, amit teljességgel kizárnak tartok, ak-
 kor a cionista kongresszus nem lenne többé
 egy nemzetien érző nép parlamentje, amely
 nemzeti szuverénitásra törekszik a saját rögn,
 hanem zsidó filantropok kongresszusává degra-
 dálna, akiknek Palesztina nem jelent többet,
 mint Krim, vagy Uganda.

Nálunk, Bukovinában vannak egyesek, akik
 a cionizmusnak és belpolitikának szervezeti
 szétválasztását követelik. Szerintük minden
 cionista tartozzék két szervezethez: a tisztán
 Palesztinamunkát végző cionista szervezethez
 és a nemzeti munkát végző belpolitikai szerve-
 zethez. Sokat, nagyon sokat lehetne erről a
 kérdéstről beszélni, amely nem olyan egyszerű,
 amint azt a szétválasztás hívei elképzelik. Ha
 szétválasztjuk a két nemzeti tartalmu zsidó
 feladatot, akkor a cionista szervezet lélek-
 nélküli gyűjtőhelyé süllyed, mert minden mozgé-
 kony erő a belpolitikai organizációhoz fog hu-
 zódni, hiszen ez közelebb áll a mindennapi élet
 realitásaihoz. Minden parlamenti, vagy községi
 választás súlyos krízisekre fog vezetni, amely-
 ből még a cionisták legjobbjai sem fogják
 megtalálni a bécületes kivezető utat. És
 fölöttébb kérdéses, hogy a cionizmusnak és
 politikának szétválasztása csakugyan azzal az
 eredménnyel fog-e járni, hogy a román po-
 litikai körök nem fogják egy kalap alá vonni
 a cionizmust és a zsidó politikát. Mert ha a
 belpolitikai szervezetben az ismert cionistáknak
 is szerepük van, már pedig két garnitúrának a
 vezető emberekből nem igen akad, akkor vajmi
 keveset fog nyomni a latban, hogy ugyanazok
 a személyek két különböző bélyegzővel ellátott
 levélre írják alá a nevüket. Itt Romániában

egyébként is kezd általános divattá valni, hogy
 minden zsidó megnyilatkozást, még ha távol is
 van a nemzeti gondolatától, egyszerűen cionis-
 tának neveznek.

Nekem az a szent meggyőződés, hogy
 a két programpontra szétválasztása csak az
 egyetemes zsidó érdekek és a cionizmus gyön-
 gitésére vezethet. A liberálisok kormányra lé-
 péséig résztvettünk az ország politikai életé-
 ben mint cionisták olyan mértékben, amilyen
 mértékben ez egyáltalán lehetséges volt. A li-
 berálisok uralma alatt azonban csak egy zsidó
 politika létezett: a természetlen demonstrációk
 és petíciók politikája, amelyet bőséges mérték-
 ben üztünk is. A mi igazunkat misem bizon-
 nyítja jobban, mint az, hogy azok a zsidó po-
 litikusok, akik nem a mi zászlónk alatt léptek
 a prondra, hanem ellenkezőleg a liberális
 párt soraiban keresték az érvényesülést, azok
 még kevesebb eredményt mutathatnak fel,
 mint mi.

Bárhogy is alakuljanak azonban a dolgok,
 egy megnyugtató momentum a mi küzdel-
 münkben mégis van. Egészen más, mint a
 bécsi. Nálunk mindössze taktika kérdése, Bécs-
 ben azonban az alapvető elvek harca. Minden-
 esetre nekünk is ügyelnünk kell a taktikára,
 nehogy a sok taktikázás közben elsikkadjanak
 az elvek.

Kína új polgárháboru előtt

Feng tábornok a szovjettel akar kapcsolatot teremteni

Peking, szeptember 25. Mandzsuria diktá-
 tora, Csan-Cso Lin tábornok és a Pekingben
 uralkodó Feng Ju-Sang keresztény tábornok
 közötti ellenségeskedések a kínai katonai kö-
 rökben ellentéteket idéztek elő. Ha kitörne a
 nyílt ellenségeskedés, az ismét lángra lobban-
 taná a polgárháborut. Feng legközelebbi terve
 Sanszi tartomány elfoglalása, mely őt a Peking-
 től északnyugatra fekvő területtől elválasztja
 és amellyel megszerzné a kapcsolatot Orosz-
 országhoz. Ebben a tervében élénken támogat-
 ják a Koumingtan-csapatok, melyeket — mint

ismeretes — Oroszországból érkezett tisztek
 vezetnek.

Mindkét tábornoknak külön-külön körül-
 belül negyedmilliónyi jól felfegyverezett had-
 serege van. Feng tábornokot titokban Japán
 támogatja, bár fél attól, hogy Sanszi-tartomány
 elfoglalása az orosz befolyás növekedését vonja
 maga után. Mindkét tábornok igyekszik a
 Közép Kinában uralkodó Wu-Pei-Fu támoga-
 tását megnyerni. Wu-Pei-Fu állásfoglalása ezidő
 szerint még ismeretlen, de bizonyosra veszik,
 hogy a küszöbön álló harcokba bele avatkozik.

Az Averescu-párt fogja megnyitni a parlament őszi ülészsakát?

Averescuék komolyan készülnek a kormány átvételére. Szerintük az őszi
 ülészsak csak három napig fog tartani, azután kiírják az új választásokat.
 A király az ellenzéki vezérek kihallgatását teszi függővé a politikai hely-
 zet megoldását

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kormánykörökben a po-
 litikai helyzetet rendkívül kritikusnak itélik meg. Bratianu Jonel hazaérkezését várja ma min-
 denki, mert ettől remélik a helyzet tisztázódását. A király a „Lupta“ szerint az ellenzéki ve-
 zérek királyi kihallgatásától teszi függővé a teendőket. Vasárnap érkezik haza az uralkodó
 Szászrégenből és a rákövetkező napokon fogadja az ellenzéki vezéreket.

A miniszterelnök egyébként a szombat esti 9 óra 20 perces vonattal érkezik Bukarestbe
 és innen azonnal tovább utazik floricaí birtokára.

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 25. Az ellen-
 zéki pártok mindannyian komoly reményekkel néz-
 nek az elkövetkezendő napok elébe. Különösen az
 Averescu pártban erősen bizakodó a hangulat és a
 pártnak legkomolyabb elemei is a legközelebbi jö-
 vőre jószólják a fordulatot. A párt egyik vezető-
 tagja tegnap úgy nyilatkozott, hogy

a parlament őszi ülészsakát az Averescu-
 párt fogja megnyitni

Az ülészsak azonban csak három napig fog tar-
 tani, amíg megszavazzák a választójogi javaslatot,
 azután a két ház feloszlik és kiírják az új
 választásokat.

A néppárt komoly várakozásait bizonyítja az a
 kisenevi hír is, hogy a beszarabiai néppárti tago-
 zatok értesítést kaptak Averescu tábornoktól, hogy

szakítsanak meg minden összeköttetést
 a liberális párttal

Ez a hír újabb dokumentuma annak, hogy
 Averescu tábornok komolyan készül a kormány
 átvételére.

A kormány erős ellenintézkedésekkel felel az
 ellenzéki pártok mozgolódásaira. Politikai körök
 szerint a kormánynak egy fontos okmány van a
 kezében, mely amellel bizonyít, hogy a paraszt-
 párt egyik vezére összeköttetést tart fenn Moszk-
 vával. A „Facla“ foglalkozik ezzel a hírrel és
 írja, hogy tudomása szerint ez a levél nem egé-
 szen jól sikerült hamisítvány és ezért a kormány
 nem fogja azt a „Viitorulban“ publikálni.

Bukarest, szeptember 25. Vasárnapra össze-
 hívták a parasztpárt végrehajtóbizottságát, hogy
 ratifikálják a nemzeti párttal létrejött kooperációs
 javaslatot. Tekintettel arra, hogy a kooperációs
 tárgyalások még nem értek véget, az ülés egye-
 lőre elmarad.

Reinhardt is botrányok között válik a feleségétől

Heim Elza nem akar válni urától. Reinhardt Miksa nem fizetett rendes apanázt feleségének és gyermekeinek

(Pozsony, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Molnár-Fedák válóper kissé tulhangoz, majdnem izléstelen hangosságai után most egy, még a Molnár Ferencnél is jóval jelentősebb művészember válóperének kulisszatitkai tartják igazolomban a családi intimitásokra éhes közönség idegeit. Ma tartják meg ugyanis a pozsonyi törvényszék előtt Reinhardt Miksának, a világhírű színpadi rendezőnek és feleségének: Heims Elzának válóperi végtárgyalását, természetesen zárt ajtók mögött.

A válóper még 1923-ban indult meg, Reinhardt kivánságára. Reinhardt Miksa és Heims Elza berlini színésznő 20 éve házasok. Heims Elza mint feleség és mint művésznő is egyaránt hű társa volt férjének. Sokszor nehéz időkkel éltek át együtt.

A házasság eleinte a lehető legboldogabb volt. Később azonban Reinhardt megismerkedett Thimig Helén berlini színésznővel, skibe szerelmes lett. Reinhardt először békés úton akarta rávenni feleségét a válásra. Amikor ez nem sikerült, beadta felesége ellen a válókeresetet.

Ami azután következett, aránézve csak a vádirat nyújthat felvilágosítást.

Egy tavaly ittjárt amerikai újságíró indiszkrétciója folytán annak idején kipattant, hogy a vádiratban hűtlenséggel vádolja ugyan meg feleségét, de állításai támogatására egyetlen pozitív esetet sem hoz fel. Mindössze annyit mond a vádirat végén, hogy Reinhardt még sokkal több ajándékozónál is van a világnak, hogysem önként ne vethessen véget egy oly házasságnak, amely rá nézve többé nem öröm, hanem csak nyűg és teher.

A lapok sokat írtak azóta erről a válóperről. Megírták többek között, hogy mióta különéltek, Reinhardt egyetlen fillérrel sem segítette feleségét, sőt nemcsak feleségét hagyta minden anyagi segítség nélkül, hanem két fiát is. A bíróság válópére eldőltség ötszáz arany márkát ítelt meg Heim Elzának, ami ma már, a stabilizáció idején igen kis összeg. Reinhardt mindazonáltal nem emelte fel az apanázt.

Heim Elza most válópére tárgyalására személyesen érkezett Pozsonyba, ahol ügyvédje dr. Heine, volt német igazságügyminiszter egyik újságírónak azt a nyilatkozatot tette, hogy feltétlenül meg van győződve, hogy a bíróság visszautasítja Reinhardt Miksa válókeresetét.

Heim Elza teljes tudatában van ártatlanságának és ezért nem hajlandó férjétől 20 évi házasság után elválni. A bíróság döntését óriási érdeklődéssel várja nemcsak Pozsony közönsége, hanem az egész európai művészvilág is.

Látogatás Clemenceau parasztházában a breton tengerparton

Hatalmas filozófiai munkán dolgozik

(Páris, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt három francia újságíró Charles Pons, Emile Buré és René Benjamin elhatározta, hogy felkeresik a Saint Vincent sur Yard közepében élő Clemenceaut. Egyikük előzőleg levelet intézett a volt miniszterelnökhöz, aki következő a sorokkal válaszolt:

„Kedves barátom. Ha nincs ellenére, várom önt visszarnap reggel. Ön még közölsze velem, hogy pontosan, melyik vonattal jön és én várnok Sablesben. Remélem, politikáról nem lesz közöttünk szó. Az ön Clemenceauja“.

A kora reggeli idő ellenére az agg politikus kint volt az állomáson pompás Rolls-royce-gépével és öreg sofőrjével, Brabanttal. Rövid időzés után elindultak Saint Vincent sur Yard felé. Már messziről feltűnt Clemenceau breton parasztháza. Azonnal a konyhába mentek, amely ebédül is szolgált és megebedtek. A konyha után még néhány szoba következett, amelyek Clemenceau utazásainak és vadászatainak emlékeit őrizték. Nyugat felé pedig, az ablakokon át, látni lehetett a tengert.

— Csak akkor szeretem az Oceánt, — mondja az ősz tigris — amikor háborog.

A tenger mellett, fent a fűvényen, kis vi-

rágóskert van, amelynek ültetvényeit, Clemenceau maga époltja.

— Nem vagyok éppen virágbarát — mondotta, — de még mindig jobban szeretem a virágokat, mint az embereket... Tudnak hallgatni.

Clemenceau most nyolcvanöt éves és még mindig dolgozik. Megcáfolja azonban azt, hogy memoárokat ír. Nincsen semmi közölnivalója az utókorral. Ellenben filozófiai munkán dolgozik, amelynek a címe „Demostenes“ lesz. Hat-hét hónap múlva kész. Rendszerint éjszaka ír, aztán alszik addig, amíg rá nem süt a nap. Akkor felkel és folytatja.

A magány egyébként, azt mondja, nagyon jót tesz neki. Balzsam a szívének. Órákig ül az ablak mellett és nézi a rohanó hullámokat.

Kiknek

az állampolgársági felebbezése vár elintézésre

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Zsidó Jogvédő Iroda tovább folytatja azon kolozsvári lakosok neveinek közlését, akiknek a saját maguk, akár más által beadott felebbezésük a kolozsvári táblán vár elintézésre:

Izsák József, Jónás János, Izsák Albert, Izrael Andor, Izrael Károly, Izsák Antal, Izsák Háni, Izsák Mihály.

Jakab Márton, Judovits Antal, Janovits Száli, Jakab József, Jakab Simon, Josif Moise, Jakobi Dénes, Janovits Géza, Janovits Vilmos.

Katz Ábrahám, Klein Antonia, Kappel Rozalia, Klein Leopold, Klein Sarolta, Kissstein Moise, Kollár Viktor, Király János, Knobloch Albert, Kanner Jakab, Keszler Ignác, Kaszner Zsigmond, König Károly, dr. Kohányi Menyhért, Keller Zuzsanna, Katz Ignác, Kral Adolf, Kohn Mihály Hermann, Klein Lajos, Kohn Ábrahám, özv. Klein Berta, Kiss Armin, Klein Zoltán, özv. Kun Sámuelné, Kertész Sándor, Klein Éliás, Krausz Ida, Kupferstein Márton, Kleimman Sámuel, Kappel Lotti, Kreuzer Károly, Khain Fanni, Kohn Zoltán, Klein József, Knützlischer Hermann, Kaufmann Berta, Krausz György, Katz Hersch Mózes, Krausz Katalin, Klein György, Kohn Izsák, Kappel Izsák, Kallus Hermann, Kandel Riza, özv. Kohn Józsefné, Klein Salamon, Kuöpfler Teréz, Lengyel József, Knöpfler Moise.

Lévi Ernő, Lévi Ferencz, Lechner Márton, Lebovits Gyula, Landesmann József, Lebovits Mihály, Luppinger Rozalia, Lusztig

„Nagyon jó, hogy megvan a csucsai paktum“

Ugron István nyilatkozata stockholmi és genfi útjáról, a csucsai paktumról és a magyar kisebbségi politika aktuális kérdéseiről

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ugron István a Magyar Párt elnöke, aki csak a napokban jött haza külföldi útjáról, fogadta a „Rapid“ munkatársát és az erdélyi magyarsággal kapcsolatos kérdésekről neki a következő nyilatkozatot tette:

— *Kegyelmes ur! hol volt a külföldi útja alkalmával?*

— Stockholmba mentem a világ keresztény egyházainak kongresszusára, ahol az erdélyi református egyházat képviseltem. Innen visszatérőben Genfben voltam három héttig, hogy előkészítem az erdélyi egyházak beadványát a népszövetségnek, a panaszok ügyében. Mindenekelőtt le kell szögezmem, hogy Stockholmból a legjobb benyomásokkal tértem haza. Megvitattuk a kisebbségi egyházak sérelmeit, ezek azonban csak teoriák, mert a világ-szövetségek ugynevezett gyakorlati tere, ahol enyhítéseket elérhet, nincsen. Genfben találkoztam Colban Erikkel, akinek átnyújtottuk az erdélyi egyházak panaszát. Igéretet kaptunk arra, hogy a panaszt még ebben az évben leküldik a kormányhoz, hogy tegye meg a szükséges észrevételeit és azután a jövő ülészen feltétlenül tárgyalás alá veszi.

— *Tárgyalta e kegyelmes ur Duca külügy-miniszterrel Genfben?*

— Igen, látogatást tettem nála és rendkívül előzékeny volt és megértően hallgatta végig panaszainkat.

— *Nem tett konkrét javaslatot, hogy vonják vissza a beadványt és itthon majd letárgyalják a sérelmeket és a kormány engedékenyebb lesz?*

— A kérdésre ilyenformában nem tudok vá-

Igy rohant az ő élete is. De most már elmúlt. A ház alatt, a kis öbölben, egy yacht horgonyoz, amelynek árbocán egy tizenkétméter hosszú selyemzászló leng, közepén a rák képével. Ezt a zászlót a párisi japán követőtől kapta ajándékba. A rák a japánok nemzeti szimbóluma: a férfias erő...

Clemenceau minden nap átsétál a közeli Sainte Herminebe, ahol Sical szobrász a sir-emlékét készíti. Naponta megnézi, hogy megnyit haladt a munkában. Teljesen belenyugodott az elmúlás gondolatába és úgy simul leendő sírköve hideg márványához, mint a fiú az anyjához.

Az újságírók azzal az érzéssel hagyták el a kis breton házikót, hogy itt egy olyan ember lakik, akinek sikerült önmagát legyőznie.

Terézia, szül. Schwartz, Lőrincz Rozalia, Löb Adalbert, Lieber Lajos, Lengyel Vilmos, László Arnold, Lebovics Adolf, Löv Máttyás, Löv Sára, Legmann Sámuel, Löb Lajos, Löb Jenő, Löb Róza, Lebovits Károly, Ladányi Arthur, Lázárovics Hersch, Langberg Bernát, özv. Lázár Lajosné, Lázár Lajos, Löb Sámuel, Lanz Bernát, Lanz János, Lanz Naftali Náci, Láng Abraham, Löbl Imre, Löb Izsák, Löb Vilma, özv. Löb Arminné, Leitmann Ernő.

Mendel Lerner, Melnerovits Adolf, Mendel Armin, Mandel Pál, Mund Mór, Mendel Hirsch, Mendel Ansel, Máttyás Berta, Markó Vilmos, Moskovits Dávid, Mendelson Farkas, Melnikov Simon, Majerovits Majer, dr. Márk Antal, Mendel Izrael, Mack Lipót, Mózes Gyula, Mayer János, Molnár Sándor, Mezei Erzsébet, Mandel Sándor, Mendelsohn Máttyás, Mandelbaum József, Markovits Márton, Meiszter Sándor, Mózes Mihály, Mendel Izsák, Munk Mór, Markovits Zoltán, Kálmán, Mendel Wolf Müller, Mendel Berta, Mandula Jenő, Mayer Sennensieb, Mahler Mór, Mendel Rafael, Mezei Sándor, Mayer Zseni, Müller Mihály, Mózes Mór, Mózes Rudolf, Mihály Fülöp, Markovits Mór.

Nadler Herman, Nöffler Herman, özv. Rosenfeld Dávidné sz. Noszin Háni, Nussbacher Miksa, Nimberger Mózes, Neuzer Gyula, Neumann Viktor, Nussbacher Chajim, özv. Neumann Hermanné, Neumann Adolf, Nussbacher Ferencné, Nóta Mór.

Pinkász Sándor, Pickel Jenő, Pallos Sándor, Pollák Chaim, Polacsek Ferenc, Preis Ede, Polacsek József.

Iszt adni. Ez az egész probléma olyan stádiumban van, hogy nem szabad erről nyilatkozni. Egyébként a kormány nem is szereti, ha a vele folytatott tárgyalásokat publikáljuk. Annyit azonban mondhatok, hogy azzal a benyomással távoztam Duca külügyminiszter urtól, hogy a kormány enyhíteni kíván a közoktatásügyi javaslaton, amely a sérelmek legfőbbjét képezi.

— *Mikor lesz a Magyar Pártnak legközelebbi elnöki tanácsulése?*

— Hat hétig távol voltam itthonról és ez alatt az idő alatt annyi rengeteg ügy halmozódott fel, hogy azok elintézése huzamosabb időt fog igénybe venni. Holnap kintazom Nemeze család ügyben, ahonnan körülbelül a jövő hét keddjén térek csak vissza s akkor fogjuk a tanácsulés időpontját megállapítani.

— *Kegyelmes Ur! Bizonyára tudja, hogy közelebről kiegészítik a választói névjegyzékeket. Tett-e valamit a párt, hogy a magyar választójogosultakat sérelem ne érje?*

— A pártvezetőség behatóan foglalkozik ezzel a kérdéssel és én hiszem, hogy a lehetőséghez képest a magyarság kivési részét a választásokból. A párttagozatok megfelelő utasításokat kaptak.

— *A Magyar Párt új politikai orientálásáról beszélnek sokat, mi igaz ezekből a hírekből?*

— Ismét csak azt kell mondanom, hogy most jöttem haza és nem volt időm kellően foglalkozni a kérdésekkel. Egyelőre szó sem lehet arról. Minden kacska és kombináció.

— *Hát mi lesz a csucsai paktummal?*

— Engedje meg, hogy ezt a kérdést válasz nélkül hagyjam. Annyit pertraktáltak ezt a kérdést

az erdélyi sajtóban, paktum nagyon jó, tett hozni és hogy latí értékét csak ez

Duca k és a

Duca külügyminiszter beszámolt a g Beszámoló beszédében keltő kijelentést tett akeptálta azt a nemcsak jogait, h Azért volt feltűnés len kisebbség, a kis sem vont a kétségbe épügy nem venha nemzetnek bármely mai alkotmányos élességeken épálnak nem volnának állampolgárok egyes es kötelességeket akar jogokban is részes csoportokat.

A romantikus kötelességet, mint a kritériumát állítottátivuszt, melyet akkocok nem egészen szempontból, mint állhat ez a tétel, az teljesítésnek anyagak: a teljesített telések feltétlen telje

Az a tény, hogy dóan a kisebbségek lélektani valóágra v lességre való hivatko való szándékok hi hipokritaság mindene ter érvelésében, aki feltüntetni a kiseb igényelnek améikül, Holott a kisebbség kötelességteljesítéseik jogaikkal.

Igen, nagyon bol egyéni, materiális je adózásunkkal, katonai kulturális áldozatkész kultúra, jobban mo manyok javára állan lességteljesítésünk fő mokkal tudjuk doku üldözöttek okmány jogokat illetleg, mel kilátásba helyezett, nak, élő dokumentum fosztott állampolgárok kulturális és ipari sz tesser a külügyminis

Egy hat a valóés etikai világképe: a kölcsi parancs fény az elmaradt konzek huzódnak meg. Eli mint a hatalom árntések mögöl morá materiális, mint mo sítették is, teljesített ségből, hanem logika hiszen a kötelességek volna létük feltételei gyan úgy hat Duca kivénült morálcsozómialatt kigyót békát csős életre buzdítják mögött fizik kised szen felelnek meg az

Bizonyos, hogy kötelességteljesítés ban való részesítés jogfosztottságunk egy mely a liberális felté szépitett önkény ve olyan tiszták volnánk igyekszik, ha az ethi meggyőződéséből faka dolog másik végév dékot, egyszerűen biztosítanak a kisebb vosolnák s így alapo mely minden kötel éppen etikai, de ter

az erdélyi sajtóban, hagyjuk most... A csucsai paktum nagyon jó, hála Istennek, hogy létre lehetett hozni és hogy még most is megvan. Gyakorlati értékét csak ezután fogjuk megismerni igazán.

Duca külügyminiszter és a kötelesség

Duca külügyminiszter a tegnapi minisztertanácson beszámolt a genfi konferencia eredményeiről. Beszámoló beszédében többek között azt a feltűnést keltő kijelentést tette, hogy a genfi konferencia is akceptálta azt a nézetet, hogy a kisebbségeknek nemcsak jogaik, hanem kötelességeik is vannak. Azért volt feltűnést keltő ez a kijelentés, mert egyetlen kisebbség, a kisebbségeknek egyetlen tagja soha sem vonta kétségbe azt, hogy kötelességei vannak. Éppúgy nem vonhatta kétségbe, mint a többségi nemzetnek bármely főzáruló gondolkodó tagja. A mai alkotmányos államrendszerek jogokon és kötelességeken épülnek fel, ami helyes is volna, ha nem volnának államférfiak, akik az államot alkotó polgárok egyes csoportjai részére inkább csak a kötelességeket akarják biztosítani, anélkül, hogy a jogokban is részesíteni szándékoznának ezeket a csoportokat.

A romantikus bölcselők, Kanttal az éleken, a kötelességet, mint az etikai megnyilvánulás legfőbb kritériumát állították oda, mint kategórikus imperatívust, melyet akkor is teljesíteni kell, ha lélektani okok nem egészen indokolják a teljesítést. Etikai szempontból, mint önálló bölcsészeti gondolat megállhat ez a tétel, azonban a valóságban a kötelességteljesítésnek anyagi és lélektani velejárói vannak: a teljesített kötelességgel szemben a jogkövetelések feltétlen teljesítése.

Az a tény, hogy Duca külügyminiszter állandóan a kisebbségek kötelességeire hivatkozik, arra a lélektani valószínűságra világít rá, hogy az állandó kötelességre való hivatkozás mögött a jogteljesítésre való szándékok hiánya húzódik meg. Egy kevés hipokritaság mindenestre van. Duca külügyminiszter érvelésében, aki hivatkozásában úgy igyekszik feltüntetni a kisebbségeket, mint akik jogokat igényelnek anélkül, hogy kötelességeiket teljesítsék. Holott a kisebbségek igen boldogok volnának, ha kötelességteljesítéseik mai mértéke arányba kerülne jogaikkal.

Igen, nagyon boldogok volnának, ha kulturális, egyéni, materiális jogaink egy nevezőre jutnának adózatunkkal, katonai szolgálatunkkal, anyagi és kulturális áldozatkészségünkkel, melyet a többségi kultúra, jobban mondván az aramon lévő kormányok javára állandóan meghozunk. A mi kötelességteljesítéseink fölöttébb nagy arányát konkrétumokkal tudjuk dokumentálni: adóvevőkkel, méltatlan üldözöttekkel, okmányjaival; ellenben ama bizonyos jogokat illetően, melyeket Duca külügyminiszter ur kijelentésében helyezett, már élénk tapasztalataink vannak, élő dokumentumaink: jogfosztott iskolák, jogfosztott állampolgárok, mesterségesen elorvasztott kulturális és ipari szervezetek, melyek természetesen a külügyminiszter ur elfelejtett hivatkozni.

Igy hat a valóságban Duca külügyminiszter ur etikai világlépe: az előtérben egy fenséges erkölcsi parancs fényel vibrál, míg a háttérben az elmaradt konzekvenciák rembrandti homályában húzódnak meg. Elismerjük: nincs kényelmesebb, mint a hatalom árnyékából, hiányzó etikai erődítések mögött morálra oktatót azokat, akik úgy materiális, mint morális kötelességeiket már teljesítették is, teljesítették nemcsak etikai szükségességéből, hanem logikai kényszerítés folytán, mert hiszen a kötelességek nemteljesítése egyenlő lett volna létük feltételeinek megszüntetésével. Valahogyan úgy hat Duca külügyminiszter beszéde, mint kivénült morális beszéd erkölcsi prédikációja, akik miáltal kigyót békát kiáltanak másokra és erkölcsi életre buzdítják a tévelygőket, — a kulisszák mögött úzik kisdéd játékaikat, melyek nem egészen felelnek meg az erkölcsi előírásoknak.

Bizonyos, hogy nem a kisebbségek loyálisán és kötelességteljesítésének hiányán mulik a jogokban való részesítés várva-várt korszaka. Kisebbségi jogfosztottságunk egy divatos *raison* eredménye, mely a liberális féltékenység és etikai kendőzéssel szepített önkény velejárója. Ha Duca szándékai olyan tiszták volnának, mint amilyenek feltüntetni igyekeznek, ha az etikai álláspont kihangsúlyozása meggyőződéséből fakadna, akkor könnyű volna a dolog másik végével dokumentálni a jószándékot, egyszerűen azzal, hogy előbb a jogokat biztosítanák a kisebbségek számára, sérelmeiket orvosolnák a így alapot nyújtanak a háládatosságra, mely minden kötelességteljesítésnek, ha nem is éppen etikai, de természetes biztosítéka. (s. l.)

Augusztus 24-én Bécsben határozták el a második magyar diktatura kikiáltását

Moszkvában kivégezték Szabados volt népbiztos feleségét?

(Budapest, szeptember 25. Az Új Kelet tudósítójától.) A magyarországi kommunista összeesküvés ügyében megindított vizsgálat megállapította, hogy az összeesküvést az augusztus 24-én Bécsben megtartott népbiztosi kongresszus határozta el, amelyen Kun Bélán kívül jelen voltak: Landler Jenő, Rákosi Mátyás, Alpár Gyula és Hirosek János volt népbiztosok, továbbá Révai, József, a „Vörös Újság” volt vezérőrkirója és Weinberger Zoltán.

A bécsi kongresszus három napig tartott és rendkívül fontos határozatokat hozott. A kongresszus ülésén résztvettek a magyarországi kommunista szervezet vezetői, Gáspár Károly, Gógós Ignác és Óri Károly is. A magyar földművelőket Szabó József és Enderőti kubikus képviselte. Elhatározták, hogy mindenképp a földművelőket szervezik meg és ezért számos agitátort küldtek ki a különböző magyar falvakba. A propagandát fajvédő jelszavakkal folytatták.

A bécsi kongresszust több magyar detektiv figyelte és egy ízben Kun Bélát inzultálni is akarták. Minthogy azonban a volt külügyi népbiztos állandóan több izmos cseka-tag kísérete, nem lehetett a közelébe férni. A budapesti főkapitányság egy eréllyel vezeti tovább a vizsgálatot és eddig ötven kommunistát tartóztatott le. A csütörtökről péntekre virradó éjszakai elfogták a második számú trojka tagjait is.

Bécs, szeptember 25. Moszkvából az a hír érkezik, hogy dr. Szabados Sándor volt magyar népbiztos feleségét, Gárdos Fridát, aki a budapesti művésztszadalm egyik leghíresebb szépségei közé tartozott, Fülöp René bécsi bolsevikellenes újságíróval való összeköttetése miatt kivégezték. Szabadosék a cserefogoly-akció alkalmából jutottak Oroszországba, ahol fontos politikai szerepet tölthettek be. A férfi a külügyi népbiztosság chifre-osztályának volt a vezetője, míg felesége a közoktatásügynél dolgozott. A hír megerősítésre szorult.

Újabb jelentés szerint a kommunista ügyben a budapesti rendőrség megszakítás nélkül, éjjel-nappal folytatja a nyomozást. Ebben az ügyben ma külön minisztertanácsot hívott egybe, amelyen a belügyminiszter bejelentette intézkedéseit a kommunista szervezkedés ellen fogandó rendőri intézkedésekről. A kormányhoz közelálló helyről ma részletesen tájékoztatták a sajtót a kommunista ügyben, melynek kapcsán a kormány elismerte, hogy Rákosiék szereplését hiábavaló volna tulbecsülni. Főlölesnek látszik, hogy Rákosiék esetéből kifolyólag külön kommunistatörvényt alkossanak. A kormány szerint is ilyen mozgalomnak nincs más hatásos ellenszere, mint az, hogy a rendőrség és a társadalom erői összefogjanak és magatartásukkal lehetlenné tegyék a mozgalom elfajulását.

A druzok kikiáltották Szíria függetlenségét

(London, szeptember 25. Az Új Kelet tudósítójától.) A „Morning Post” arról értesül Beyruthból, hogy a druzok szerdán kikiáltották Szíria függetlenségét. A lap tudósító hozzáfűzi jelentéséhez, hogy ez a kijelentés a druzokkal együttérző szíriai törzsek felkelését fogja maga után vonni. Beyruthban állítólag nagy nyugtalanság észlelhető. A francia flotta befutott az öbölbe és fenyegető magatartást tanúsít. Itteni diplomáciai körökben a „Morning Post” értesülését fenntartással fogadják, mert angol gyarmatpolitikai érdektendenciát látnak benne.

Mégis szombaton tartják meg az írásbeli érettségi vizsgát

Anghelescu miniszter mereven elzárkózik minden intervenció elől. Dr. Eisler Mátyás főrabbi nyilatkozott a közoktatásügyi miniszter rendelkezéséről

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 25. Az Új Kelet tudósítójától.) A közoktatásügyi minisztérium minden egyes hivatalos aktusával kétséget kizáró módon deklarálja, hogy intézkedéseiben tendenciózusan kisebbségellenes szempontokat vezérlik. Ennek ellenére, hogy az alkotmánytörvényben lefektetett alapelvek garantálják minden egyes felekezett szabad vallásgyakorlati jogát, a közoktatásügyi miniszter mégis különös gondot fordít arra, hogy amikor csak lehetséges, a zsidó tanulókat vallásuk parancsolatainak megszegésére kényszerítse. Noha az új érettségi törvény kategórikusan előírja, hogy a pótérettségi vizsgákat szeptember hó 15-én kell megkezdeni az egész ország területén, a miniszter mégis egy külön rendelettel tíz nappal eltolta ezt a dátumot.

Egy különös véletlen

Igy esett meg az a különös „véletlen”, hogy ezidén az írásbeli érettségi napja a bünbánás szombatjára esett. A tanulók azt az utasítást kapták, hogy pénteken és szombaton jelenjenek meg írásbeli érettségi vizsgára. A közoktatási miniszternek ez a minden jogérzést megcsufoló rendelkezése mélyszégyenű megdöbbenést váltott ki a zsidó szülőkből és zsidó tanulókból. A kolozsvári Zsidó Jogvédő Iroda több ízben is intervenált Bukarestben, Anghelescu miniszter azonban, arra való hivatkozással, hogy ezek a dátumok elmozdithatatlanok, minden intervenció elől mereven elzárkózott.

Hogy ezek a dátumok mégsem annyira elmozdithatatlanok, mint ahogy azt Anghelescu miniszter állítja, annak beszédes dokumentuma az, hogy az írásbeli vizsgálatokat nem pénteken kezdték meg, mint ahogyan azt előre kitűzték, hanem csak holnap, szombaton kezdik meg és vasárnap folytatják. Ezzel a fáradsággal meg lehetett volna tartani az írásbeli vizsgákat pénteken és vasárnap, amivel elérték volna azt, hogy már az érettségi törvény első

alkalmazásánál nem csapták volna brutálisan arcul az ország zsidó lakosságát.

Az utolsó intervenció

Ezt az álláspontot próbálta megmagyarázni ma reggel dr. Eisler Mátyás kolozsvári főrabbi Spacu egyetemi professzornak, a kolozsvári érettségi-bizottság elnökének, akinél még egyszer megpróbált intervenálni a szombati terminus megváltoztatásának érdekében. Spacu professzor megértéssel és jóindulattal hallgatta meg Eisler főrabbi érveléseit, de kijelentette, hogy ő ebben az ügyben semmit sem tehet, annál kevésbé, mert a közoktatásügyi minisztériumban az érettségi biztosok jelenlétében megtartott értekezlet, ahol ez a probléma felmerült, visszavonhatatlanul úgy döntött, hogy az írásbeli vizsgákat feltétlenül meg kell tartani a kitűzött napokon. Ma tehát az a helyzet, hogy noha a legcsekélyebb jóindulattal pénteken és vasárnap le lehetett volna bonyolítani az írásbeli vizsgákat, a vizsganapokat mégis a másodszor is megváltoztatott dátumra, szombatra és vasárnapra tűzték ki.

Dr. Eisler Mátyás főrabbi, akit ebben az ügyben külön is megkerestünk, kérdésünkre a következőkben szögezte le álláspontját:

Egyenlő jogot!

— *Civis Romanus sum!* Igenis, Románia teljes jogú polgára vagyok és ezért a közoktatásügyi miniszter ur ráparancsol érettségiző fiamra vagy leányomra, hogy szombatonon írja meg azt a dolgozatot, amelynek alapján az előjelek szerint el fogják bukhatni. Persze, vissza is léphet, mindössze annyi baj éri, hogy egészen bizonyosan nem lesz érettségi bizonyítványa. És pontosan a „Bünbocsánat Szombatját” szemelték ki arra kegyes célra, hogy a zsidó diák, aki 12 év alatt hűségesen és kötelességszerűleg megtartotta a szombati irástilalmat, ma megszegje azt — nyilvánvalóan jellemfejlesztő céllal. A törvény szerint

egy demokratikus állam keretében." Hisszük, hogy az egész diákság és közvélemény is velünk egy véleményen van. Ezuttal is kénytelenek vagyunk szavunkat felemelni a reakciós és középkori kinzások szisztémája ellen. A nagy közönség mélyen fel van háborodva a galaci borzalmak hallatára. Felkért bennünket két kollegánk, akik a Zamfirescu fivérek hozzátartozói, hogy a Zamfirescu testvérek kinjait, akik együtt állják ki ezeket 40 más munkással és intellektuallal együtt, hozzuk az ország tudomására. A kinzások annyira válogatott módszertűek voltak, hogy a letartóztatottak egy része inkább a halált választotta és öngyilkosságot kísérelt meg. Tul minden politikai meggyőződésen, tisztán humanitárius szempontból tesszük közzé felhívásunkat, hogy szűnjön meg az inkvizíció. Az igazságnak nincsen szüksége brutális eszközökhöz, hogy teljesítse kötelezettségeit. Felkérjük kollégáinkat, emeljék fel tiltakozó szavukat, mely ugy a humanizmus, mint az állam presztízse érdekében a jelenlegi rendszer végét kell, hogy eredményezze.

Ezuton hívjuk fel a t. közönség figyelmét „Nagy őszi elárusítás” című szenzációs hirdetésünkre.

— **Állandó rovat.** Bukarestből jelentik: Campinában ma délelőtt könnyen végzetessé válható vasúti összeütközés volt. Hibás váltóállítás következtében egy gyorsvonat nekiment a pályán vesztegelő tehervonatnak. Szerencsére idejében észrevették és a vonatvezető hamar lefékezett úgy, hogy komolyabb komplikációra nem került sor. Így is két teherkocsi és személyvonat mozdonya megrongálódott. A gyorsvonat csak késéssel tudta utját folytatni.

— **Kifütyülték az „Üveg cipőt” Berlinben.** Budapestről jelentik: Molnár Ferenc új darabját, az „Üveg cipőt” szerda este mutatták be a berlini Deutsches Volkstheaterben. A „Nemzeti Ujság”-hoz érkezett jelentés szerint, Molnár darabja megbukott. A szereplőknek, így különösen *Pallenpergnek* és *Kaethe Dorschnak* nagy sikere volt. A berlini közönség állítólag egészen brutális formában adta értésére Molnárnak nemtetszését. Amikor a második felvonást követő nagy tapsra megjelent a lámpák előtt, tüntető fütty fogadta. Molnár néhány személyes híve megpróbált ugyan hangulatot teremteni, de lepisszegték őket. A szerző végül is kénytelen volt visszavonulni és többé nem is jelent meg a függöny előtt. Magyar művészeti körökben mindenestre fentartással fogadják a „Nemzeti Ujság” kissé tendenciásnak látszó híradását.

* **Özv. Berkovits Miklósné** fehérműi szalonját áthelyezte Kolozsvárról Tordára és kéri a nagyérdemű közönség további szíves pártfogását.

— **Lemondott az albán kormány.** Bukarestből jelentik: Durrázoból érkezett jelentés szerint az albán kormány lemondott. A köztársasági elnök megkegyelmez az összes külföldön lévő politikai emigránsoknak és hazahívja őket, hogy velük, illetve az ő bevonásukkal megalakítsák az új kormányt.

— **A jóvátételi bizottság dönt a Magyarországról elhozott vasúti anyagok ügyében.** Bukarestből jelentik: A magyarországi megszállás idejében elhozott vasúti anyagok ügyében a napokban fog dönteni a párisi jóvátételi bizottság. A román kormánynak az az álláspontja, hogy az elhozott értékekre joga van jóvátétel címén.

— **A szovjet kisebbségi törvénye.** Moszkvából jelentik: Most hozzák nyilvánosságra Moszkvában a nemzeti kisebbségekről szóló törvényt. Az új törvény szerint minden polgárnak meg van a joga arra, hogy minden központi és helyi kormányzati szervnél, ugy politikai, mint szociális és kulturális téren, anyanyelvét használhassa. Ahol valamely nemzeti kisebbség a helyi lakosság többségét képezi, jogot nyer arra, hogy saját közigazgatási szerveket létesítsen, melyeknek hivatalos nyelve az illető nemzeti kisebbség anyanyelve.

* **Dr. Radnay és Fényes Janka** tánciskolája október 1-én nyílik meg a *ref. kollégium torastermében.* Beiratkozás állandóan Tordai-ut 27. sz. alatt. Bővebb felvilágosítás a falragaszokon.

— **Csökken az állami bevétel.** Bukarestből jelentik: A költségvetési év második negyedének statisztikája szerint a költségvetésben előirányzott bevételeknél 1 milliárddal kevesebb folyik be az állampénztárba.

ENGRÖSS

legnagyobb szőrmeáruház az országban Clujon van.

A „Casa de Lipsca” cluji lerakata valósággal szenzációs. A világ összes szőrmei pazar választékban vannak az áruházban kiállítva. A cég, melynek London, Páris, Wien, Leipzig, Krakau és New-Yorkban vannak fiókjai, a legszebb szőrme valóságos halmazait állította ki a

Cal. Reg. Ferdinand 5. sz. alatt (Szabó J. palota)

emeleti helyiségeiben és a napokban megnyíló áruház szenzációja lesz a cluji kereskedelmi életnek.

— **Letartóztatás egy volt magyar népbiztos mükincseinek elzalogosítása miatt.**

Budapestről jelentik: A kommün után a hatóságok büntügyi zárlat alá vették Szabados Sándor volt népbiztos nagyértékű festmény-, porcellán- és mükincs gyűjteményét, majd mivel kiderült, hogy a mükincseket Szabados nem a kommün alatt szerezte, az ügyészség a zárlatot feloldotta. Szabados családja ezután megjelent a Terramare szállítványozó társaságnál, hogy a mükincseket átvegye, azonban megállapították, hogy a műtárgyakból felbecsülhetetlen értékek hiányoznak. A rendőrség ez ügyben kedden délelőtt házkutatást tartott Eichenbaum Albertnek, a Terramare igaagatójának lakásán, ahol tizenhárom képet megtaláltak és megállapították, hogy Eichenbaum több műtárgyat elzalogosított. A felmerült gyanúkok alapján a rendőrség Eichenbaumot és Mahorek Józsefet, a Terramare másik igazgatóját letartóztatta.

— **Eljegyzés.** Stern Sári Lujó és Gergely Árnin Tel-Aviv jegyesek. (Mindem külön értesítés helyett.)

Grünwald Sándor eljegyezte Grosz Elzát, özv. Grosz Adolfné leányát Nagyváradon.

K. K. L. Biztosok!

A papir 1 és 2 lejesek október 1-ig beválthatók helyisége pénzügyigazgatóságánál, vagy a Banca Naționalănál. Kérjük, hogy a K. K. L.-t károsodás ne érje, az ilyen értékeket sürgősen beváltani, a perselyűritést még ezen dátum előtt megegyeztetve megejteni, hogy az ilyen értékek a perselyekből beválthatók legyenek.

— **Nyolcéves iskolakötelezettség Magyarországon.** Budapestről jelentik: A parlament őszi ülészakájában Klebelsberg gróf törvényjavaslatot terjeszt be a törvényes hat évi iskolakötelezettségnek nyolc évre, tehát a 14 éves korig való meghosszabbítására.

— **Berthelot tábornok Bukarestben.** Bukarestből jelentik: Berthelot tábornok Bukarestbe érkezett. Egy újságrónak kijelentette, hogy őszire a francia-spanyol haderők elfoglalják a riffek birodalmát.

— **Coolidge életveszedelemben.** Washingtonból jelentik: Coolidge elnök csak a véletlennek köszönheti, hogy nem esett szerencsétlenség áldozatává. Amikor az elnök tegnapelőtt reggel végigment egy utcán, egy gyors tempóban száguldó autó haladt el mellette és ha az elnök mellett szolgálatot teljesítő detektív nem rántotta volna vissza az elnököt, ugy az autó alá került volna. A titkosrendőr letartóztatta a soffit gyorshajtás miatt.

— **A közigazgatási választások jelvényei csak geometriai figurák lehetnek.** Bukarestből jelentik: A közigazgatási törvény a választói jelvényekre ugy intézkedik, hogy azok csakis geometriai figurák lehetnek. Politikai körök szerint ez az intézkedés a parasztpárt ellen irányul, melynek tudvalevőleg a sarló a jelvénye. Goga Octavian is elítélően nyilatkozik erről a rendelkezésről és irónikus kijelentésében azt mondotta, hogy ezután már a furkósbot sem lehet választói jelvény.

— **Bethlen hétfőn átveszi hivatalát.** Budapestről jelentik: Bethlen István miniszterelnök a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy hétfőn átveszi hivatalát. Nyilatkozott egyben arról is, hogy a pénznymodában már készítik az új bankjegyek tervrajzát. Az új pénznemet nemcsak ércpénzben, hanem papírpénzben bocsátják ki.

— **Eredménytelenül végződött a román-orsz bizottság tárgyalása.** Bukarestből jelentik: A román-orsz vegyesbizottság, mely a Dnyeszter-menti határvillongásokat van hivatva rendezni, ezuttal az oroszországi Jambosban ült össze. Nem tudtak megállapodásra jutni, ugy, hogy a tárgyalásokat megszakították, a delegátusok hazautaztak, hogy kormányaiktól újabb instrukciókat kérjenek.

— **Az 1924 éves katonai kontingens leszerelése.** Bukarestből jelentik: A hadügyminisztérium közlése szerint az 1924 éves kontingensbeli katonák azon fegyvernemeknél szolgálnak, ahol a szolgálati idő két év, november elsején szerelnek le. A többi fegyvernemek leszerelési idejét még nem állapították meg.

— **Megkezdődtek az angol hadgyakorlatok.** Londonból jelentik: Southamptontól északra hétfőn kezdődtek meg a nagy őszi hadgyakorlatok, melyek négy napig fognak tartani. A hadgyakorlatokon, amelyeken negyvenezer ember, 100 repülő és sok tank vesz részt, kipróbálnak egy újfajta tankot, amely a legnehezebb terepen negyvenkilométeres sebességgel tud haladni. A légi flotta a hadgyakorlatokon nem végez harcászati mutatványokat. A hadgyakorlatokon résztvesz Franche d'Esperay marsall és Veigand tábornok.

— **Husz katona halálos autószerencsétlensége Montenegróban.** Cetinjéből jelentik: Vasárnap délután husz katonai személy indult automobilon Niksicből Cetinjébe, hogy résztvegyenek a Nyegus-ünnepségeken. A nagy katonai autó Cetinje közelében egy kanyarodónál egy mély szakadékba zuhant. Cetinjéből a szerencsétlenség hírére segélyautót küldtek, a szerencsétlenség áldozatainak nagyrészt azonban holtan találták a szakadékban. Az életbenmaradtak felgyógyulásához kevés a remény.

— **A francia kormány nem járult hozzá a román repülőtsztek Marokkóba való kiküldetéséhez.** Bukarestből jelentik: Több román hadseregbeli repülőtsztk át akart lépni a francia hadseregbe, hogy a marokkói fronton harcoljon Franciaország érdekeiért. A hadügyminisztérium ehhez hozzá is járult és így csupán a francia hadügyi kormány hozzájárulására volt még szükség. Azonban ma megérkezett a francia válasz, amely rendkívül udvariasan közli, hogy a kérelemhez nem járulhat hozzá.

לאסמען זיין זיך ניכט שיישען מיט איינער נעכשערטען ציקארע קייפען זיין בעקקאפעע דער אהנע ראבינישען הכשר כשר איז.

* **Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nál. Képviselet az ország minden helységében.**

Gondos anya Höfer hintőport, krémet, szappant használ.

**Az őszi szezonra
nagy választékban
érkeztek**

**gyapju
szövetek**

ruhákra
kosztümökre
és
kabátokra

Biberet és Silskin

**Plüsch
Selgnek
Vásznak
Függönyök**

**Szőnyegek és
Linoleumok**

**Gobelin, Brokat és
Matas e
Butorszövetek**

**Óriási választék és
jutányos árakban**

az

'AuPrintemps'

nagyáruházba

(ezelőtt Missir)

Str. Memorandului
(v. Unió-u.) 11

KÖZGAZDASÁG

Románia kétmillió dollárt fizet a Baldwin-háznak

Bukarest, szeptember 25. Georgiu pénzügyi államtitkár fogadta ma délelőtt a sajtó képviselőit, akiknek kijelentette, hogy az állam és a Baldwin-ház között fennálló konfliktust sikerült elintézni, még pedig olyan formán, hogy a kétmillió dollár adósságból Románia egyelőre lefizet 50 millió lejt, míg a hátralévő részét 5 éven belül évenkénti egyforma részletekben. A jövő költségvetésbe rendszeresen felvesznek erre a célra megfelelő összegeket. Az adósságot a Baldwin-háznak a kincstár rendes kamatokat fizet.

Milyen iparvállalatok kaphatnak vámkedvezményt és vámhitelt

Uj rendelkezések az iparpártolási törvény alkalmazására

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ipari és kereskedelemügyi minisztérium átiratot intézett az összes iparügyi felügyelőségekhez, amelyben az iparpártolási törvény alapján nyújtandó behozatali vámkedvezményeket szabályozza. A kolozsvári inspektorátushoz a minisztérium átirata ma érkezett meg és ennek rendelkezéseit alább közöljük:

A) Minden iparüzem, amely vámkedvezményben akar részesülni, a kolozsvári IX. iparfelügyelőséghez az alábbi adatokkal felszerelt kérvényt tartozik benyújtani.

1. A kérvényt egy lej ötven banis bélyeggel kell felszerelni és benne feltüntetendő annak a miniszteri rendeletnek a száma, mely a cégnek az iparpártolási törvény által nyújtott kedvezményeket megadta. Feltüntetendő továbbá az a határmenti vámhivatal, amelyen keresztül az elvámolás történik, valamint az, hogy a behozandó gépek milyen célra lesznek felhasználva.

2. A kérvényhez a következő okmányok mellékelendők: a) három másolat a fakturáról annak az országnak a nyelvében, ahonnan az áru érkezett, amihez mellékelni kell két másolatot román nyelven is. Ugy a másolatok, mint a fordítások az illető vállalat pecsétjével, aláírásával és „Conform cu originalul“ felírással láthatók el, b) egy rajz, vagy fénykép a behozandó gépekről, c) egy deklaráció arról, hogy nem idegeníthetők el.

3. Textilyárak által behozandó gépek vámkedvezményéhez az 1. és 2. pontban jelzettek kivül még mellékelendő: a) bizonyítvány a gépgyár részéről, hogy a behozandó gépek újak, valamint meghatározandó a gép elkészítési ideje és szériája, b) egy külön deklaráció a kérelmező részéről, melyben ugyancsak kijelenti, hogy a gépek használatlanok.

B) Az országban elő nem állítható anyagok vámkedvezményére vonatkozó kérések az alábbi módon szerelendők fel:

1. 1.50 lejes bélyeggel ellátott kérvény, mely magában foglalja: a) annak a vámhivatalnak a nevét, ahol az áru el lesz vámolva, b) A behozott anyag mire lesz felhasználva, c) a kérelmező gyárnak ebből az anyagból mennyi az évi szükséglete, d) annak a vámtarifának a megjegyzése, melynek csoportjába a behozott áru tartozik.

2. Mellékelendő továbbá a kéréshez: a) három másolat eredeti nyelven az eredeti fakturákról, amihez mellékelendő két példányban a román fordítás is. Ugy a fordítás, mint a másolat a cég pecsétjével és „conform cu originalul“ jelzéssel látható el. b) A faktura hátlapján feltüntetendő az anyag mennyisége és minősége.

I. Vámkedvezményre azok az iparüzemek tarthatnak igényt, amelyek ezt a kedvezményt eddig is élvezték. Ujjonnan létesült iparüzemek csak abban az esetben tarthatnak igényt az iparpártolási törvény kedvezményeire, ha a felállítandó üzem új gépekkel szerelik fel.

Vámhitelben csak azok a vállalatok részesülhetnek, amelyek az erre vonatkozó kérvényüket már benyújtották még abban az esetben is, ha az elintézés még folyamatban van. A vámtaxák hitelezése három hónapra történik, melynek letelte után a hitelezési idő meghosszabbítását ismételtelen kérni kell a Regiunea Industrialától, mely kérések fölött az iparügyi minisztérium hozza meg a végleges döntést.

A vámtaxák leszállításából származó kedvezményekre nemcsak az iparpártolási törvény

alá eső vállalatok tarthatnak igényt, hanem mindazok az üzemek, amelyeket a Regiunea Industriala erre a kedvezményre jogosultnak elismer.

II. Azok az erdőkitermelő vállalatok, amelyeknek iparvasútjuk van, de nem részesülnek vámkedvezményben, eziránt kérvényben folyamodhatnak a Regiunea Industrialához, mely kérvényt az A) pontban felsorolt mellékletekkel kell felszerelni, amelyhez hozzátartozandó a közmunkaügyi minisztérium és a magánvasuti igazgatóság által kiállított és az iparvasútra vonatkozó működési engedély. Iparvasuti vagonok behozatalánál csak azon esetben adható vámkedvezmény, ha azok belföldön nem szerezhettek be. A CFR használatára behozandó anyagok részére vámkedvezmény kérvényezhető.

III. a) Azok az állami villamosművek, amelyek iparüzemeknek nem szolgáltatnak áramot, folyamodhatnak vámkedvezményért még azon esetben is, ha nem esnek az iparpártolási törvény rendelkezése alá. b) Azok az állami, vagy magánvillamosüzemek, amelyek iparüzemeket, vagy magánosokat ellátnak árammal és vámkedvezményben óhajtanak részesülni, előbb az iparpártolási törvény alkalmazását kell kérniük.

¶ CFR. hírek. Bukarestből jelentik: A CFR. vezérigazgatósága körrendeletben felhívja a kerületi igazgatóságokat, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket a vasuti kocsi kocsik fűtésére. Idejében ki kell javítani a gőzfűtési tömlőket, hogy szükség esetén azonnal használhatóak legyenek. A CFR. vezérigazgatósága rendeletet adott ki, mely szerint ezután meg-

הנה זה כבר הודעתי נאמנה את גדולת המצוה של גאולת ארצנו הקדושה מידו בני נבר, שכל אחינו בני הימים להשתדל בה בכל מאמצי כחם. ובאשר קרן הקומת לישראל נועדה לשם המטרה הקדושה הזאת של גאולת הארץ, הנו בני נבר מודו לכל שומעי לקול דברי לחוק את הקרן הזאת כדי להרבות בגאולת ארץ הקדושה שהוא ענין יסודי לצמיחה קרן ישועה לבית ישראל על ארצנו הקדושה והנו חותם בברכה נאמנה מחדר הקודש מירושלים.

הק' אברהם יצחק הכהן קוק.

Kuk palesztinai főrabbi

felhívása főünnepeink alkalmából a Keren Kajemeth érdekében.

Több ízben feleltem szavamat és rámutattam a Szentföld megváltására igazi, nagy zsidó kötelességére. Olyan zsidó parancs ez, amit minden zsidó testvérnek teljesítenie kell. Minthogy a Keren Kajemeth van hivatva az ország megváltására, mindazokat, akik hívó szavamra hallgatnak, felszólítom: támogassák és szilárdítsák meg ezt az alapot, hogy a Szentföld minél előbb megváltassék! Mert a Nemzeti Alap az, amely hivatva van megteremtetni a zsidó nép és szentséges országunk alapjait.

Köszöneteket a jeruzsálemi szent hegyről kivisleges zsidó áldással!

Ábrahám Izsák Kohen Kuk

tiltja, hogy mályuvá alakítsandókból másodos

¶ Október pénzegységről a magyar kormány lenlegi szorzószáma megfelelő arany Ugy hírlik, hogy ber 14 én a nem reformról szóló nyege az, hogy aranykorona leg

¶ Meghosszásárt. Bukarest vásárt a nagy október 15 ig m

¶ Nem fen háboru. Bukare utóbbi időben a és Románia köz

A hir onnan ere köszén behozatal hogy Magyarors és petróleum bel len nyert értes egyáltalán nem

¶ Milliárd bécsi piacon. (Gummiwaaren Redlich bécsi ru

rokba került. A az aktívák 25 m

Ugyszintén zava Richard bécsi p fél milliárd koron

¶ A pénzüg karestből jelentik miniszter tegnap

tott Oromolu bar tionala alapszabály angol megbízottá

arra vonatkozólag hogy az argol 10 petróleumvidékek

¶ Általános ban. A lengyel k közeli napokban a

a parlamenttel el vámtételeket háron Az első kategóriá

eddig vámomnak tartozókat 50, a h árukét 25 százalé

ügymisztérium emelések, mert a

ujabb konfliktustó ségek sem helyesli a pénzügyminiszté

rozva, hogy a tör legközelebbi napok

¶ A lej: Zürichben pesten —, Bécs Kolozsvár. Né

a romániai pénzügyi szilárdulásába vetett különösen a párisi és

kinálat hatása alatt magasabb árfolyamo árfolyamok a követke

Bécs 28 90—29 10 pest 340—345, Páris 40 00 Newyork 205

1003, Milánó 8 45 — Zürich Zárlat

208 25, Newyork 51 2455 00, Milánó 211

pest 72 60, Belgrád 250 00, Varsó 82 50

¶ Bukarest. Dev —, London 1002 8 46, Zürich 39 90, Budapest —

¶ Bukarest. Valut márka 48 50, leva sterling 995, franciá 89 70, olasz lira 8

359, dollár 205 12, shilling 29 25, magya 6 06, belga frank —

SPORT

Holnap délelőtt Haggibbor-KMTE

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 25. Az Ujkelet tudósítójától) Az elmúlt hétről elhalasztott Haggibbor-KMTE mérkőzést jom-kippur előestéjére való tekintettel az egyesületek közös megegyezése alapján holnap délelőtt 10 órai kezdettel bonyolítják le a sétatéri pályán. A munkáscapat eddig lebonyolított mérkőzései során nagy lelkesedésről és ugyanakkor balserenységéről tett tanúságot és kénytelen volt a KKASE-vel és Husosokkal szemben a bajnoki pontokról lemondani. A teljes első csapattal startoló Haggibbor előreláthatólag nagy fölényrel fogja a mérkőzést megnyerni, csak az kérdéses, hogy a győzelem gólaránya ennek a Haggibbor felsőbbes technikájából fakadó fölénynek megfelelő lesz-e, vagy sem. A mérkőzést Winkle István szöv. bíró vezeti.

Munkához lát a Haggibbor ping-pong szakosztálya. Az elmúlt évben szép sikerrel szerepelt asztali teniszszakosztályának vezetését Fenichel Ernő, a Haggibbor teniszszakosztályának agilis vezetője vette át, akinek szorgalmas munkája eredményeképp a Haggibbor tegnap este megtartott vezetőségi ülésén elhatározták, hogy a közeljövőben felállítják a klub ping-pongosztályát is és így a szakosztály rövidesen megkezdheti működését. A Haggibbor-hívók körében élénk érdeklődés nyilvánul meg e kedves szórakoztató sportág iránt.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményel

Király Ernő vendégjátéka. Szombaton este Tschajkovszky gyönyörű, klasszikus értékű operettjében, a *Diadalmasszony*ban lép fel Király Ernő. Budapesten és Bécsben is Király Ernő bréálta ezt a ragyogó szerepet a cimszereplő Lengyel Irén lesz. Neményi Lili híres jó szerepét játssza most is az operettben. Uj lesz Broni Vasili szerepében Deésy Jenő, akit most szerződötett az igazgatóság. A *Diadalmasszony* szombati esti előadását bérletszűneben tartják meg s így a nem bérletkönség rendelkezésére állnak az összes jegyek. — Vasárnap két előadásban fog Király Ernő fellépni: Délután félhárom órakor a Luxemburg grófia cimszerepét, este háromnegyed kilenckor pedig az Iglói diákok Holcözy Pistáját fogja játszani. Hétfőn olyan szerepét fogja Király Ernő játszani, amit Kolozsvárott még nem játszott: Buttykay Ákos Ezüstsírályát. Partnerai Karácsonyi Ili, Neményi Lili, Ihász Aladár, Réthely Ötön. A Király vendégjátékok összes jegyeit elővételi díj nélkül lehet megváltani.

Délutáni előadások — olcsó helyárrakkal. Szombaton délután a Feleségem babája című kacagtató, finom francia operett-ujdonság kerül olcsó helyárrakkal színre, a fészerepekben Karácsonyi Ili-vel, Neményi Lilivel, Tompa Bélával, Ihász Aladárral, Leöveyvel. — Vasárnap 6 órakor a Nagyasszony látam már valahol című ujdonságnak lesz a harmadik előadása leszállított helyárrakkal.

Magyar Színház heti műsora

Szombaton délután 4 órakor: Feleségem babája. (Operett-ujdonság, 7. edzés. Karácsonyi Ili, Neményi Lili, Tompa Béla, Ihász Aladár és Leöveyvel. Olcsó helyárrakkal. Sorozatsz. 35. Szombaton este fél 9 órakor: Diadalmasszony. (Király Ernő vendégjátékával. Lengyel Irén

tiltja, hogy másodosztályu kocnikat elsőosztályuvá alakítsanak át. Ugyancsak tilos a harmadikból másodosztályut csinálni.

 # Októberben döntenek az új magyar pénzegységéről. Budapesti lapjelentések szerint a magyar kormány az új magyar valutát a jelenlegi szorzószám alapján 14500 koronának megfelelő aranykoronában fogja megcsinálni. Ugy hírlik, hogy Bud pénzügyminiszter október 14-én a nemzetgyűlés elé terjeszti a valuta-reformról szóló törvényjavaslatot, melynek lényege az, hogy az új magyar pénzegység az aranykorona legyen.

 # Meghosszabbították a kisenevi mintavásárt. Bukarestből jelentik: A kisenevi mintavásárt a nagy érdeklődésre való tekintettel október 15-ig meghosszabbították.

 # Nem fenyeget román-magyar vámháboru. Bukarestből jelentik: Egyes lapok az utóbbi időben arról írtak, hogy Magyarország és Románia között vámháboru van kitörőben. A hír onnan ered, hogy amikor a kormány a község behozatali illetékét felemelte, azt hitték, hogy Magyarország is felemeli a román ső, fa és petróleum behozatali illetékét. Illetékes helyen nyert értesülésünk szerint ezek a hírek egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak.

 # Milliárdos fizetésképtelenségek a bécsi piacon. Bécsből jelentik: A Guwag (Gummiwaaren Kompagnie) Pohnitzer und Redlich bécsi ruggyantaáru cég fizetési zavarokba került. A passzívák 57 milliárd koronát, az aktívák 25 milliárd koronát tesznek ki. — Ugy szintén zavarokba került a Grünwald Richard bécsi posztónagykereskedő cég 1 és fél milliárd korona passzívával.

 # Pénzügyminiszter tárgyalásai. Bukarestből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter tegnap hosszabb megbeszélést folytatott Oromolu bankkormányzóval a Banca Nationala alapszabályzata ügyében. Ezután Haldin angol megbízottal tárgyalta Bratianu, akivel arra vonatkozólag folytatott megbeszéléseket, hogy az argol tőke miképpen vehetne részt a petróleumvidékek kiaknázásában.

 # Általános vámemelés Lengyelországban. A lengyel kormány elhatározta, hogy a közeli napokban általános vámtarifaemelés fog a parlamenttel elfogadtatni. E terv szerint a vámtételeket három kategóriába fogják sorozni. Az első kategóriába tartozó áruk vámját az eddigi vámnak 100 százalékaival, a másodikba tartozókat 50, a harmadik kategóriába sorozott árukét 25 százalékkal fogják emelni. A külügyminisztérium feltétlenül ellene van a vámemelésnek, mert a szerződő államokkal való újabb konfliktustól tart. A gazdasági érdekeltségek sem helyeslik ezt az új emelést, azonban a pénzügyminisztérium feltétlenül el van határozva, hogy a törvényjavaslatot a szejmmel a legközelebbi napokban elfogja fogadtatni.

TŐZSDE

Szeptember 25-én

A lej: Zürichben 250 00, Párisban 10 25, Budapest —, Bécsben —

Kolozsvár. Néhány napig tartott mindössze a romániai pénzpiacra a román pénzegység megszilárdulásába vetett hit és a mai nappal a lejelek különösen a párisi és bécsi tőzsdén mutatkoztak lejele kiindulat hatása alatt a devizák megszilárdultak és magasabb árfolyamokon kerültek forgalomba. Az árfolyamok a következők:

Bécs 890 — 29-10, Prága 609 — 6 12, Budapest 340 — 345, Páris 9-80 — 9 85, Zürich 39 90 — 40-00 Newyork 205 00 — 206 00, London 1000 — 1003, Milánó 8-45 — 8-50.

Zürich Zárlat: Berlin 123-30, Amsterdam 208 25, Newyork 518 12, London 2510 50, Páris 2455 00, Milánó 2112 00, Prága 1535-00, Budapest 72-60, Belgrád 920-00, Bukarest 250 00 — 250-00, Varsó 82-50, Bécs 72-80.

Bukarest. Devizák: Páris 9-82, Berlin —, London 1002, Newyork 205-50, Milánó 8-46, Zürich 39-90, Bécs 29-15, Prága 6-12, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 785, német márka 48-50, leva 1-49, török lira 113, font sterling 995, francia frank 9-80, svájci frank 39-70, orosz lira 8-45, drachma 3-01, dinár 359, dollár 205-12, lengyel forint 35-00, osztrák schilling 29-25, magyar korona 23-50, cseh korona 6-06, belga frank —, holland forint —.

és Neményi Liliv I. Bérletszűnetten Sorozatszám 36.)

Vasárnap délután fél 3 órakor: Luxemburg grófia. (Király Ernő vendégjátékával. Leszállított helyárrakkal. Karácsonyi Ili és Neményi Lilivel. So. ozatszám 37.)

Vasárnap délután 6 órakor: A Nagyasszonyt már látam valahol. (Ujdonság 3 adszor. Leszállított helyárrakkal. Sorozatszám 38.)

Vasárnap este háromnegyed 9 órakor: Iglói diákok. (Király Ernő vendégjátékával. Napi bérlet 14 sz. B. S. ozatszám 39.)

Hétfőn: Ezüstsírály. (Operett-repriz. Király Ernő vendégjátékával. Karácsonyi Ili és Neményi Lilivel. Napi bérlet 15 sz. A. Sorozatszám 40.)

Heti műsor a Szinkör-mozgóban

Csak délutáni előadások, 3 és 5 órai kezdettel. Vasárnap délelőtt 11 órakor, szept. 27 nagy ifjúsági és gyermek műsor Verne Gyula köztismeret regénye után *Némo kapitány*.

Hétfőn, kedd n és szerdán, szept. 28, 29, 30 Szerelmes asszonyok. 10 felvonásos Goldwyn-film! 1925-ös szezon legfinomabb kiállítású és tökéletes rendű és amerikai filmje a f szerepben: Miss du Pont és Erich Strocheim.

Csüörtökön és pénteken, október 1 és 2. Emberszívek. 6 felvonásos megrendítő dráma, a főszerepben: Mary Phylidin és Hause Peters. Előzől g: Egy reaktívuli mulattató burleszk.

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Szombat, szeptember 26. A csapodár herceg. Monumentális megk-pó és érdekes történetű dráma 8 felvonásban. Főszerepben Jacques Catalain, Nath li Kovanko és Nicolas Coline.

Urania-mozgó. Szombat, szept. 26. János bácsi örökösei. Reaktívuli neve tető vigjáték 6 felvonásban. Főszerepben a csodamajom August.

Apollo-mozgó. Szombat, szeptember 26. A haramia. Szerzácios bütygyi dráma 6 felvonásban. Főszerepben Tia Tin Tis.

200.000 lejért

eladó 2 szoba konyha és egy szoba konyha kamaras, pincéből álló ház-stelek, fél hold gyümölcsös-sel, autóbuz me álló közelében. Értekezhetni Kozák és Sámson bérkereskedők üzletében, ahol nagy választék bel- és külföldi

bőr- és talpárunkban.

Str. Reg. Maria 9. és Széchenyi-tér 37.

Aranyér

„Gnusol” Goedecke
Aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egyszeru alkalmazás, biztos siker. Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladit, sebes és vérző helyeket. Aralmas alkairészeket mentes. Reggel és este egy kupoecska lesz a végbélbe bevezelve. Minden palikában és drogeriában kapható. **RAKTAR F.H.MEES BUKAREST CALEA-VICTORIEI 61**

IZRAEL JÓZSEF

nagy szőrmeárúháza — Cluj, Calea Victoriei No 2.

Bundák

Sport-bundák

Gyermek-bundák

9500 leitől

3500 eitől

1150 leitől

Nagy választék mindenféle szőrmeárúban!

Nagy választék mindenféle szőrmeárúban

Győződjön meg hogy aján-déktárgyakat a r a n y, ezüst és briliánsárúban legolcsóbban nálam szerezheti be.

F. Markovits, Cluj Arany

Wesselényi M.-u. No 20.

ezüst és briliáns-tárgyakban a leghenyesebb igényeket is kielégítő nagy választék.

APRÓHIRDETÉSEK
 Igazságot követelünk egy szűk... vastagabb betűve 6 lej. Leg-
 sabb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény.
 * **Érdeklődésök díja előre fizetendő** *

Ügyes, fiatal, nőtlen
 rőtöskereskedő-segéd ke-
 restetik. Szombat és ün-
 nepnap zárva. Cím Jakó-
 bovits Testvérek Mierourea
 Niraj (N. áradszereda) jrd.
 Mures-Tu da 9917

Intelligens vallásos nő
 keres 2 nagyobb gyer-
 meknek és háztartásom
 felügyeletére. Friedman
 Ferencné Temesvár Gyár-
 város Uri-utca 27 9929

Jomkippur cipők kap-
 hatók Timár 15. Kűh-
 stock. 9925

Veszek antik butoro-
 kat rosszkarban is, régi
 ezüstöt, porcellánt, sző-
 nyegyet és régi képet
 Cluj, Grätz műkereske-
 dés, Piata Unirei. 9936

Fiatalember lak társat
 keresek. Lakásom a kös-
 pontban van. Cím a ki-
 adóban.

Bőr-zakmában 11 éves
 szaképzétséggel, telje-
 sen önállóan dolgozó, a
 könnyvelésben is jártas,
 jó referenciakkal rendel-
 kező (fiatalember üzlet-
 vezetői vagy utazói állást
 keres november 1-re. Szi-
 ves megke eséseket „Bőr-
 utazó” jellegre a kiadóba
 kér.

Elegánsan berend zett,
 külön bejárattal bulozó t
 szoba Fötér közelében uri
 embernek kiadó. kóser
 ellátással. Ugyanott ebéd
 és vacsora koszt külön
 kapható Cím a kiadó an.

„Stenografia”
 gyois- és gépiró szak-
 iskola megnyit. Előadá-
 sok minden nyelven.
 Gyorsírás, gépirás, kettős
 könyvvitel. Heira kozás:
 Zapolya-u. 2. üzlethel i-
 ség. Szentes-ház 9933

Komplett villanyerőre
 berendezet faaprító te ep
 eladó. Cluj, Vajda-ut 6.
 9839

Okleveles gépész és
 szeszűző több évi gya-
 koccattal állást keres. Cím
 Kimpián Iános szeszgyár-
 vezető Stülemez. 99 6

Olcso és jó
harisnyát
 csakis az

ELYSEÉ
 áruházban vásárolhat
 Călea Reg. Ferdinand
 (Wesselényi-u.) 22.

Két csizolót,
 akik rézcsizolásban
 önállóan dolgoznak,
 azonnali belépésre
 keres
Kálmán Leopold
 fém- és rézöntöde
 Satu-mare. 9925

Nyomdák!
Könyv-
kötészetek!
Fűződrótot
 minden számban és
 mennyiségben szál-
 lit gyári áron a Tip.
Fraternitas
 Cluj, Str. Baron L.
 Pop 10. Ajánlattal
 szívvel-esszolgálunk.
 Nagyobb tételnél
 vilákos is ufazunk.

Megérkeztek az
 eredeti kínai
Mah-Jonggok
 Emil Schuster cég-
 hez, Piata Unirei

Van szerencsénk a m. t. közönség szives figyelmét felhívni a
Központi szálló
 újonnan berendezett éttermére,
 télikert- és Sirocco 1502
 söracsarnokára.
 Elorendű román, magyar, francia konyha.
 A söracsarnokban kütünő
 zóna villásreggel! s frissen csapolt „Luther-Sör”.
 Elvállalunk rendeléseket
 nagyobb bankettek, piknikek, menyezőkre
 a legegyszerűbb menü-összeállításól a legizélésesebb kivitelben
 Télikert rendelkezésre áll alkalmi társas ÖSSZEJÖVETELEKRE,
 tea-délutánokra és táncmultságokra. Estéknként vacsora után
 tánc. Minden héten
 pénteken szegedi halászlé. Szombaton eredeti
 marosvásárhelyi flecken és vargabéles.
 Kütünő nagyenyedi borok. Utcái kivitelre előnyös ár. — Naponta
 PUSKÁS BÉLA jóhírnevű zenekara hangversenye.
 Kiváló tisztelettel SZILÁGYI GYULA és BÉLA.

Pályázat
 A turdai aut. orth. i.r. hitközség pályázatot bir-
 det egy 3 elis: ert orth. ra' bi által elisa ert ש"ב
 בעל תפילה .ki kiváló בעל קורא מומחה
 és román állampol. ár.
 J. vadalm zás: fizetés meggyezés szerint, főtés,
 világitás, lakás, fel sechita és a szokásos mellé-
 jövedelmek.
 Pályáza: i határidő okt. 15.
 Próbára csak a meghibó tak bocsáttatnak s u i-
 költségek csak a megválaszto trak lesznek meg-
 tértive.
 Turda, 1925. szep. 10.
 A turdai aut. orth. izr. hitk.
 Elöljárósága.

MARTIN PAL Jun.
 Cluj, Piata Mihail Viteazul 25.
 כשר ועלכווארען פארבריק
 ערצייגט אללערלייא ועלכווארען
 פארשטאנדענע ווערדען פארמאכט פער נאכמאכטע
 פריידקאמט אונד השש אונד פערלענגען

Gajzágó Márton
 Cluj, Str. Regina Maria No 24.
 késes, a tiközsörtis, müzerész, nickelező telep.
 חלפים ונדר איממער
 אים לאנער

Használjunk kizárólag
 כשר כשר
PLANTOL
 legjobb nőv. nyzslri, mert ez
 ilszia, egészséges és kiadós!
 Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi
 főrabbi feildgyelete alatt készül, szigoruan
 ortodox rituális előírás szerint.
 Képvisei: **HARTIG & HIENZ Cluj**
 Str. Juliu Maciu 8. Telefon 1-18.

Mindennemü célokra
 legelőnyösebben beszerezhető
Zsák
Ponyva
Albala Izsó
 Timisoara
 Piata Traian No 10

Raglanok
 öltönyök,
 gyerek-kosztümök
Neumann M.
 férfi- és fiuruha-áruhaza
 Cluj, Piata Unirii (Fötér) 14

Hirdessen az Uj Keletben

Nagy őszi
elárusítás
 kezdődött
GROMMEN & HERBERT
 gyári lerakatában
 Cluj, Calea Reg. Ferd.
 No. 13. (v. Wesselényi M.-u.)
 Férfi öltönyre való gyapju-
 szövet méterenként Lei 350
 Férfi öltönyre való la gyap-
 juszövet méterenként Lei 380
 Férfi átmeneti kabátszövet
 méterenként Lei 690
 Futó szőnyegek méteren-
 ként Lei 48
Mig a készlet tart!

Kedves Nyomda- és Kinyomtatási K.-T. nyomda Cluj, Strada Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 10 szám.

Szerkesztőség
 hivatal és ny
 Cluj-N
 3181
 Telefo
 és ki
 No. N
 kőzi
 szerke
 zandó
 I. Diszjé
 adunk vissz

1925 szeptemb

Jom
 Irta

a
 ha
 let
 mu
 Izráel szent
 nyörület, a szer
 E nap Izráel m
 zésbe fogja össze
 szélég.
 Az örök biró
 nevének hirdeté
 véért alkotta me
 emlékezzenek re
 föld boldog gon
 ben megfelelkez
 hitükéről. De vis
 tent e napon az
 idegen országokb
 nagy nyomorúság
 ség Istenéről.
 E napon Izrá
 áll Isten előtt: s
 nyelven, egyazon
 szeretet és megb
 lakozik az elnyor
 nem ezüst, se ara
 sága, amint kiön
 atyja előtt.

Es él e nép a
 szenvedett volna
 amelynek fenéki
 poharát, mert hi
 pek között? Oh,
 megszámlálhatla
 pora — és mértél
 Izráel szenvedési
 séges tanúságtvő
 nek. A tenger hu
 arról, hogy Izráel
 lálát a hullámokt
 hatják, hogy min
 ráel számára rak
 jétől és ha a föld
 kat mesélhetne a
 Jákob véretől, c
 és aggok véretől,
 halált választott
 Jom hakkippu
 bizonyosága, hog
 Bármint dul is a
 orkán, bármenny
 ereje a napig
 csökkenti.

E nap Jákob
 kezdettől fogva
 amidőn megszapó
 ták, amidőn lelke
 ha volt is idő, ar
 körülengték és e
 soha hitét meg n
 zett erről a napre
 dik az élet törvé
 magasbatoró lélek
 akik csaknem tel
 veszett nyáj e na
 kér az engesztelés
 Ime e napon,
 a szemekből, borz
 Izráel szemei előt
 sértettek, kik hoss
 gyűlöletnek papi
 kik a rágalom n
 ezredéven át. Es
 csétlen néptünk
 szava azok ellen
 Sohasem! E nap
 engesztelődés szav
 ból megbocsájt ell

Lloyd